ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
JEAN MISCHO
της 25ης Νοεμβρίου 1986 *

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Οι προσφυγές που άσκησαν οι εταιρίες Cerealmangimi και Italgrani κατά της απόφασης της 22ας Μαρτίου 1985, με την οποία η Επιτροπή διαπίστωσε ότι δεν δικαιολογούνταν η διαγραφή χρέους νομισματικών εξισωτικών ποσών που αφορούσαν εξαγωγές τις οποίες είχαν πραγματοποιήσει οι εταιρίες αυτές προς το Βέλγιο και τη Γαλλία, θέτουν ουσιαστικά τα ακόλουθα δύο νομικά προβλήματα:

1) Τα νομισματικά εξισωτικά ποσά (ΝΕΠ) οφείλονται για τα προϊόντα (εν προκειμένω, για το σκληρό σίτο) που εξήχθησαν από την Ιταλία προς άλλα κράτη μέλη, όταν τα προϊόντα αυτά είχαν εισαχθεί από τρίτες χώρες στο πλαίσιο πράξεων ενεργητικής τελειοποιήσεως (ΕΤ) με ταυτόχρονο συμψηφισμό στο ισοδύναμο και εκ των προτέρων εξαγωγές μεταποιημένων προϊόντων σιτηρών (εν προκειμένω, σιμιγδαλιού από σκληρό σίτο) από την Ιταλία προς τρίτες χώρες;

2) Επειδή οι ιταλικές τελωνειακές αρχές έκριναν αρχικά ότι στην περίπτωση αυτή δεν οφείλονταν ΝΕΠ, τα περιστατικά των υπό εξέταση υποθέσεων συνιστούν «ιδιαίτερες συνθήκες» που να δικαιολογούν τη διαγραφή των ΝΕΠ δυνάμει του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79 του Συμβουλίου [1], την οποία εσφαλμένως δεν ενέκρινε η Επιτροπή με την επίδικη απόφασή της;

Το γεγονός ότι οι προσφεύγουσες εταιρίες αμφισβητούν την εφαρμογή των ΝΕΠ στη συγκεκριμένη περίπτωση θέτει ένα *προκαταρκτικό ζήτημα*. Είναι το ζήτημα αν κατά της απόφασης με την οποία η Επιτροπή αρνείται το ευεργέτημα της διαγραφής των εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών για λόγους *επιείκειας* μπορούν να προβληθούν λόγοι σχετικοί με την *έλλειψη νομιμότητας* της απόφασης των εθνικών αρχών με την οποία επιβλήθηκαν οι δασμοί αυτοί.

Υπέρ του παραδεκτού των λόγων αυτών μπορεί να προβληθεί το γεγονός ότι η επίδικη απόφαση της Επιτροπής βασίζεται στο αξίωμα — το οποίο η Επιτροπή προσπαθεί να θεμελιώσει λεπτομερώς — ότι τα ΝΕΠ έπρεπε πράγματι να εφαρμοστούν κατά τις εν λόγω εξαγωγές. Όμως, θα μπορούσε να λεχθεί ότι, αν η Επιτροπή είχε διαπιστώσει την ύπαρξη τελωνειακής οφειλής πριν λάβει την απόφαση με την οποία αρνήθηκε το ευεργέτημα του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79 στις προσφεύγουσες εταιρίες, οι τελευταίες αυτές θα πρέπει λογικά να μπορούν να ζητήσουν την ακύρωση της απόφασης αυτής αμφισβητώντας την ορθότητα της αιτιολογίας στην οποία στηρίζεται. Αν αποδειχθεί ότι στην πραγματικότητα δεν οφείλονταν ΝΕΠ, η απόφαση θα στηρίζεται σε εσφαλμένη νομική αιτιολογία και, κατά συνέπεια, θα πρέπει να ακυρωθεί.

Αυτό πάντως δεν θα σήμαινε ότι το Δικαστήριο, στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως μιας απόφασης στηριζόμενης στο άρθρο 13 του κανονισμού 1430/79, θα ήταν αρμόδιο να διατάξει την απόδοση των ΝΕΠ που εισπράχθηκαν παράνομα. Πράγματι, όπως αναφέρω

* Μετάφραση από τα γαλλικά.

1 — Κανονισμός (ΕΟΚ) 1430/79 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουλίου 1979, περί της επιστροφής ως αχρεωστήτως εισπραχθέντων ή της διαγραφής χρέους εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/015, σ. 162).

στη συνέχεια, η αγωγή για την απόδοση των αχρεωστήτως καταβληθέντων εμπίπτει στην αρμοδιότητα των εθνικών δικαστηρίων.

Εντούτοις, προς στήριξη της αντίθετης άποψης μπορούν να προβληθούν τα ακόλουθα επιχειρήματα.

Πρώτον, όπως έκρινε το Δικαστήριο με σειρά αποφάσεων [2], από τις διατάξεις περί των ιδίων πόρων των Κοινοτήτων προκύπτει ότι οι διαφορές που αναφέρονται στην απόδοση των ποσών που εισέπραξαν τα κράτη μέλη για λογαριασμό της Κοινότητας, καθώς και στις χρηματικές επιβαρύνσεις που υποχρεούνται να εισπράξουν για λογαριασμό της, εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των εθνικών δικαστηρίων και πρέπει να επιλύονται από αυτά κατ' εφαρμογή του εθνικού τους δικαίου, καθόσον το κοινοτικό δίκαιο δεν περιλαμβάνει σχετικές διατάξεις.

Εν προκειμένω το κοινοτικό δίκαιο, δηλαδή το άρθρο 2 του κανονισμού 1430/79, ορίζει ρητά ότι, σε περίπτωση αμφισβητήσεως ως προς την ίδια την ύπαρξη τελωνειακής οφειλής, οι αιτήσεις για την απόδοση των αχρεωστήτως εισπραχθέντων ή για τη διαγραφή χρέους δασμών υποβάλλονται στο αρμόδιο τελωνείο πριν από την εκπνοή προθεσμίας τριών ετών, που υπολογίζεται από την ημερομηνία βεβαιώσεως του χρέους των εν λόγω δασμών από την επιφορτισμένη για την είσπραξή τους αρχή.

Η νέα διατύπωση του άρθρου 13 [3] επιβεβαιώνει εξάλλου σαφέστατα ότι το άρθρο αυτό αφορά μόνο « περιπτώσεις άλλες από τις προβλεπόμενες στα τμήματα Α μέχρι Δ » του κανονισμού 1430/79. Όμως, το τμήμα Α περιλαμβάνει το άρθρο 2 που, όπως ανέφερα προηγουμένως, αφορά την περίπτωση ανυπαρξίας τελωνειακής οφειλής.

Αποφαινόμενο επί υποθέσεως στην οποία η νέα διατύπωση του άρθρου 13 δεν είχε ακόμη εφαρμογή, το Δικαστήριο έκρινε ήδη ότι, υπό το φως των αιτιολογικών σκέψεων του κανονισμού 1430/79 (βλέπε κυρίως τη σκέψη 7), το άρθρο 13 εκλαμβάνεται « ως γενική ρήτρα επιεικείας, προοριζόμενη να καλύψει τις καταστάσεις που είναι *διαφορετικές* από εκείνες οι οποίες διαπιστώνονταν συνηθέστερα στην πράξη και μπορούσαν, κατά τη θέσπιση του κανονισμού, να αποτελέσουν αντικείμενο ειδικής ρυθμίσεως » (σκέψη 7 της απόφασης της 15ης Δεκεμβρίου 1983, υπόθεση 283/82, Papierfabrik Schoellershammer H. A. Schoeller κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 4219).

Τέλος, λογικά θα πρέπει να αποκλείεται η δυνατότητα αμφισβητήσεως του ότι υφίσταται φορολογική οφειλή τη στιγμή κατά την οποία ζητείται η διαγραφή της για λόγους επιεικείας.

Επομένως, καταλήγω στο συμπέρασμα ότι ο ιδιώτης που προσβάλλει απόφαση στηριζόμενη στο άρθρο 13 του κανονισμού 1430/79 δεν μπορεί να προβάλει επιχειρήματα προκειμένου να αποδείξει ότι δεν γεννήθηκε τελωνειακή οφειλή. Άρα, τα εν λόγω επιχειρήματα είναι απαράδεκτα.

Συνεπώς, το ζήτημα της εφαρμογής εν προκειμένω των ΝΕΠ θα το εξετάσω τώρα αποκλειστικά και μόνο για την περίπτωση κατά την οποία το Δικαστήριο δεν θα συμμεριζόταν την άποψη αυτή.

Ι — Η εφαρμογή των ΝΕΠ

Προκειμένου να προσδιορίσω επακριβώς το πρόβλημα θα υπενθυμίσω πολύ συνοπτικά το πλαίσιο και τον τρόπο διενέργειας των πράξεων που πραγματοποίησαν οι δύο ιταλικές επιχειρήσεις « δυνάμει αδειών που εκδόθηκαν στο πλαίσιο του συστήματος ενεργητικής

2 — Βλέπε κυρίως τις υποθέσεις 26/74, απόφαση της 21ης Μαΐου 1976, Roquette κατά Επιτροπής, Rec. σ. 677, σκέψεις 9 μέχρι 11, και συνεκδικασθείσες υποθέσεις 66, 127 και 128/79, απόφαση της 27ης Μαρτίου 1980, Amministrazione delle Finanze κατά Salumi, Rec. σ. 1237, σκέψη 17.

3 — Κανονισμός (ΕΟΚ) 1672/82 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1982, ΕΕ L 186, σ. 1.

τελειοποίησης που θεσπίστηκε με την οδηγία 69/73/ΕΟΚ του Συμβουλίου [4]. Οι άδειες που χορηγήθηκαν στις δύο αυτές επιχειρήσεις παρείχαν τη δυνατότητα προσφυγής στο σύστημα συμψηφισμού στο ισοδύναμο, προβλεπόμενο από το άρθρο 24, καθώς και στο σύστημα των εκ των προτέρων εξαγωγών, προβλεπόμενο από το άρθρο 25 της εν λόγω οδηγίας. Οι επιχειρήσεις πραγματοποίησαν εκ των προτέρων εξαγωγές προϊόντων σιτηρών (κυρίως σιμιγδαλιού από σκληρό σίτο) από την Ιταλία προς τρίτες χώρες και προέβησαν σε εκκαθάριση των πράξεων αυτών ενεργητικής τελειοποιήσεως με την εισαγωγή σκληρού σίτου που τέθηκε σε ελεύθερη κυκλοφορία στην Ιταλία. Ο σκληρός σίτος, συγχρόνως με τη θέση του σε ελεύθερη κυκλοφορία προκειμένου να εκκαθαριστεί η πράξη της εκ των προτέρων εξαγωγής, υπήρξε αντικείμενο δηλώσεως εξαγωγής προς τη Γαλλία ή προς το Βέλγιο» (δεύτερη αιτιολογική σκέψη της προσβαλλόμενης απόφασης της Επιτροπής).

Οι διάδικοι ερίζουν ως προς το ζήτημα ποια από τις δύο ακόλουθες διατάξεις πρέπει να διέπει, όσον αφορά την εφαρμογή των ΝΕΠ, αυτές τις πράξεις εξαγωγής:

— Μήπως είναι, όπως ισχυρίζονται οι προσφεύγουσες, το άρθρο 20 του κανονισμού 1371/81 της Επιτροπής, της 19ης Μαΐου 1981, περί λεπτομερειών διοικητικής εφαρμογής των νομισματικών εξισωτικών ποσών [5], που επιτρέπει την απαλλαγή από τα ΝΕΠ «των προϊόντων που αποτελούν αντικείμενο ταυτόχρονης εισαγωγής και επανεξαγωγής»;

— Ή μήπως είναι, όπως θεωρεί η Επιτροπή, το άρθρο 5 της οδηγίας 75/349/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 26ης Μαΐου 1975, περί των μεθόδων συμψηφισμού στο ισοδύναμο και περί της εκ των προτέρων εξαγωγής στα πλαίσια του καθεστώτος της τελειοποιήσεως προς επανεξαγωγή [6], το οποίο ορίζει ότι «τα εισαγόμενα εμπορεύματα (εν προκειμένω ο εισαχθείς σκληρός σίτος) πρέπει να θεωρούνται μετά την υποκατάστασή (τους) ότι ευρίσκονται στην προηγούμενη τελωνειακή κατάσταση των παραγώγων εμπορευμάτων» (εν προκειμένω ο ιταλικός σκληρός σίτος χρησιμοποιήθηκε για την παρασκευή προϊόντων μεταποιήσεως σιτηρών που υπήρξαν αντικείμενο της εκ των προτέρων εξαγωγής και αποκαλούνται παράγωγα προϊόντα);

Το ποια είναι η ορθή λύση δεν επιδέχεται αμφισβήτηση, εφόσον αναλυθούν προσεκτικά οι πράξεις οι οποίες περιγράφονται πιο πάνω. Από την ανάλυση αυτή συνάγεται το συμπέρασμα ότι στην πραγματικότητα υπήρχαν δύο εντελώς ξεχωριστές πράξεις:

— αφενός, εξαγωγές σιμιγδαλιού από σκληρό σίτο προς τρίτες χώρες πριν από την εισαγωγή σκληρού σίτου από τρίτες χώρες,

— αφετέρου, εξαγωγές σκληρού σίτου προς κράτη μέλη.

Προς διευκόλυνση ακριβώς των πράξεων της πρώτης κατηγορίας διαμορφώθηκε το καθεστώς της ΕΤ, το οποίο ορίζεται με το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 69/73/ΕΟΚ του Συμβουλίου ως «το τελωνειακό καθεστώς που επιτρέπει να υποστούν επεξεργασία, χωρίς να επιβαρυνθούν με δασμούς, φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος και γεωργικές εισφορές (καθώς και ΝΕΠ) [7], τα εισαγόμενα εμπορεύματα που δεν πληρούν τους όρους που προβλέπονται στα άρθρα 9 και 10 της Συνθήκης, εφόσον τα εμπορεύματα αυτά προορίζονται να εξαχθούν από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητος, εν όλω ή εν μέρει, υπό μορφή παραγώγων προϊόντων...».

Εν προκειμένω, τα παράγωγα προϊόντα είχαν εξαχθεί πριν από τις εισαγωγές (άρθρο 25 της οδηγίας 69/73/ΕΟΚ). Επομένως, είχαν παρα-

4 — Οδηγία 69/73/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 4ης Μαρτίου 1969, περί εναρμονίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν το καθεστώς της τελειοποιήσεως προς επανεξαγωγή (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/001, σ. 34).

5 — ΕΕ L 138, σ. 1.

6 — ΕΕ ειδ. έκδ. 02/002, σ. 78.

7 — Πράγματι, τα ΝΕΠ περιλαμβάνονται στους «εισαγωγικούς δασμούς» και στους «εξαγωγικούς δασμούς» όπως καθορίζονται γενικά στις κοινοτικές τελωνειακές διατάξεις τις μεταγενέστερες από τη θέσπιση των ΝΕΠ το 1971 [βλέπε για παράδειγμα το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχεία α) και β), του κανονισμού 1430/79].

σκευαστεί από « εμπορεύματα όμοια κατά το είδος, την ποιότητα και τα τεχνικά χαρακτηριστικά με τα εισαχθέντα εμπορεύματα » (άρθρο 24 της οδηγίας 69/73/ΕΟΚ).

Τα πρώτα, αποκαλούμενα παράγωγα προϊόντα, εφόσον δεν τελούσαν τα ίδια υπό το καθεστώς της ΕΤ, βρίσκονταν σε ελεύθερη κυκλοφορία στην Ιταλία, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 75/349/ΕΟΚ της Επιτροπής.

Τα δεύτερα, αποκαλούμενα προϊόντα εισαγωγής, τα οποία είχαν αντικατασταθεί προκαταβολικά από τα παράγωγα προϊόντα, έπρεπε επομένως, δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 1, της προαναφερόμενης οδηγίας 75/349/ΕΟΚ, να θεωρηθούν ότι βρίσκονται στην ίδια αυτή κατάσταση.

Εξάλλου, μεταξύ των όρων που οι αρμόδιες αρχές οφείλουν να αναγράφουν στην άδεια με την οποία παρέχουν το πλεονέκτημα του καθεστώτος της ΕΤ, περιλαμβάνεται η προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να πραγματοποιηθεί η εισαγωγή « των εισαγόμενων εμπορευμάτων » που αντιστοιχεί στην εκ των προτέρων εξαγωγή παράγωγων προϊόντων (άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 75/349/ΕΟΚ). Προκειμένου να αντιμετωπιστεί το ενδεχόμενο μη τηρήσεως της προθεσμίας, προβλέπεται ακόμη ότι ο κάτοχος της άδειας οφείλει να συστήσει εγγύηση για να διασφαλιστεί η πληρωμή των εξαγωγικών δασμών, στους οποίους θα είχαν υποβληθεί τα παράγωγα προϊόντα αν δεν είχαν εξαχθεί στο πλαίσιο πράξεως ΕΤ (άρθρο 10).

Στο πλαίσιο αυτό, αναφέρω ότι ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1999/85 του Συμβουλίου [8], που προορίζεται να αντικαταστήσει από την 1η Ιανουαρίου 1987 την οδηγία 69/73/ΕΟΚ και τις οδηγίες που εκδόθηκαν για την εφαρμογή της, ορίζει ρητά ότι στην περίπτωση της εκ των προτέρων εξαγωγής, « το καθεστώς εκκαθαρίζεται εφόσον γίνει δεκτή από την τελωνειακή αρχή η διασάφηση των μη κοινοτικών εμπορευμάτων » (άρθρο 18, παράγραφος 1, εδάφιο 2), η δε διασάφηση αυτή πρέπει να γίνει εντός της προθεσμίας που έχει καθοριστεί (άρθρο 14, παράγραφος 3). Επομένως, μόνο κατά τη στιγμή αυτή η πράξη της ΕΤ θεωρείται ως πλήρως συντελεσθείσα.

Στην κατάσταση αυτή πραγμάτων έρχεται να προστεθεί η δεύτερη πράξη: τα « εμπορεύματα εισαγωγής », που έλαβαν κατά κάποιο τρόπο τη θέση των « εμπορευμάτων συμψηφισμού » (του ιταλικού σκληρού σίτου) που είχαν χρησιμοποιηθεί εκ των προτέρων για την παρασκευή των « παράγωγων προϊόντων » τα οποία εξήχθησαν στη συνέχεια προς τρίτες χώρες, επανεξήχθησαν προς άλλα κράτη μέλη της Κοινότητας.

Η πράξη όμως αυτή είναι σαφώς ξεχωριστή και μεταγενέστερη από την πρώτη και δεν εντάσσεται στην πράξη της ΕΤ. Συνιστά πράξη ενδοκοινοτικού εμπορίου και άρα υπόκειται στη σχετική κοινοτική κανονιστική ρύθμιση των ΝΕΠ που έχουν εφαρμογή στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

Έτσι, δημιουργείται η ίδια κατάσταση με εκείνη που θα είχε δημιουργηθεί στην περίπτωση κατά την οποία οι προσφεύγουσες εταιρίες θα είχαν προβεί, όχι σε πράξεις συμψηφισμού στο ισοδύναμο με εκ των προτέρων εξαγωγή, αλλά σε πράξεις του λεγόμενου συμψηφισμού στο ταυτόσημο, όπου τα ίδια τα εισαχθέντα προϊόντα θα είχαν επανεξαχθεί εκτός του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας υπό μορφή παράγωγων προϊόντων: στην περίπτωση αυτή, οι προσφεύγουσες εταιρίες θα μπορούσαν να εξαγάγουν προς τη Γαλλία και το Βέλγιο μόνο ιταλικό σκληρό σίτο, εξ ορισμού σε ελεύθερη κυκλοφορία στο εσωτερικό της Κοινότητας, εφόσον ο εισαχθείς σκληρός σίτος θα είχε χρησιμοποιηθεί για την παρασκευή του σιμιγδαλιού που προοριζόταν για εξαγωγή προς τρίτες χώρες.

Οποιαδήποτε άλλη λύση θα ήταν εξάλλου αντίθετη όχι μόνο προς το γράμμα αλλά και προς την οικονομία του καθεστώτος της ΕΤ. « Πράγματι, το καθεστώς της ΕΤ επιτρέπει να

8 — Κανονισμός (ΕΟΚ) 1999/95 του Συμβουλίου, της 16ης Ιουλίου 1985, για το καθεστώς ενεργητικής τελειοποίησης (ΕΕ L 188, σ. 1).

αντιμετωπίζονται το ίδιο ακριβώς όπως και τα προϊόντα τρίτων χωρών τα κοινοτικά προϊόντα που προορίζονται για τις αγορές τρίτων χωρών, διότι δημιουργεί τη δυνατότητα για τους κοινοτικούς παραγωγούς να προμηθεύονται τα αναγκαία εμπορεύματα για την παρασκευή των προϊόντων τους υπό τους ίδιους ευνοϊκούς όρους όπως οι παραγωγοί των τρίτων χωρών. Σε πολλές περιπτώσεις, μόνο η προσφυγή στο καθεστώς αυτό παρέχει στους κοινοτικούς παραγωγούς τη δυνατότητα να είναι παρόντες, μαζί με τους ανταγωνιστές τους, στις αγορές των τρίτων χωρών » [9].

Εφόσον η Κοινότητα βασίζεται στην τελωνειακή ένωση, το καθεστώς της ενεργητικής τελειοποιήσεως εξ ορισμού δεν έχει λόγο υπάρξεως στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

Έτσι, η απαλλαγή από φορολογικές επιβαρύνσεις, περιλαμβανομένων και των ΝΕΠ, αφορά μόνο τις εισαγωγές *από τις τρίτες χώρες* και τις εξαγωγές *προς τις τρίτες χώρες*.

Εφόσον αυτοί είναι οι κανόνες που απορρέουν από την ίδια τη φύση του καθεστώτος της ΕΤ, το άρθρο 20 του κανονισμού 1371/81 της Επιτροπής δεν μεταβάλλει κατά τίποτε την κατάσταση. Η διάταξη αυτή, που περιλαμβάνεται σ' ένα σύνολο κανόνων που καθορίζουν τις λεπτομέρειες *διοικητικής εφαρμογής* των ΝΕΠ, ορίζει ότι δεν χορηγούνται ούτε εισπράττονται νομισματικά εξισωτικά ποσά για προϊόντα που αποτελούν ταυτόχρονα αντικείμενο εισαγωγής *και* επανεξαγωγής. Επομένως, η διάταξη προϋποθέτει ότι τα ΝΕΠ εφαρμόζονται τόσο στη μία όσο *και* στην άλλη από τις δύο αυτές πράξεις και ότι η χορήγηση και η είσπραξη αλληλοαναιρούνται από οικονομική άποψη.

Εν προκειμένω όμως, η εισαγωγή σκληρού σίτου που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του καθεστώτος της ΕΤ έγινε, εξ ορισμού, με απαλλαγή από εισαγωγικούς δασμούς, περιλαμβανομένων και των ΝΕΠ. Δεν μπορούσε να γίνει λόγος για συμψηφισμό εφόσον, για τη μία από τις δύο πράξεις, δεν οφείλονταν ΝΕΠ.

Εξάλλου, η επίμαχη εξαγωγή προς τη Γαλλία και το Βέλγιο πρέπει, όπως ανέφερα προηγουμένως, να θεωρηθεί ότι αφορούσε ιταλικό προϊόν και όχι εισαχθέν. Άρα, δεν υπήρξε, πλασματικά τουλάχιστον, εισαγωγή και επομένως, εκ των πραγμάτων, δεν μπορούσε να υπάρξει ταυτόχρονη επανεξαγωγή.

Συνοπτικά, η πραγματοποιηθείσα εισαγωγή έγινε προς εκκαθάριση της εκ των προτέρων εξαγωγής στο πλαίσιο του καθεστώτος ΕΤ και, επομένως, δεν μπορεί πλέον να χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο άλλης πράξεως χωρίς να προσπορίσει στους ενδιαφερομένους αδικαιολόγητο πλεονέκτημα. Αν οι προσφεύγουσες εταιρίες επιθυμούσαν να εκκαθαρίσουν τις πράξεις ΕΤ, πράγμα που μπορούσαν να πράξουν μόνο με την εισαγωγή σκληρού σίτου και τη συνακόλουθη θέση του σε ελεύθερη κυκλοφορία, δεν επιτρέπεται να επωφεληθούν από το ότι ο εν λόγω σίτος υπήρξε ταυτόχρονα αντικείμενο εξαγωγής προς τη Γαλλία και προς το Βέλγιο. Το ταυτόχρονο εν προκειμένω συνιστά μόνο χρονολογική σύμπτωση και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αναγωγή των εν λόγω δύο πράξεων σε ενιαία πράξη.

Με άλλα λόγια, ή η εξαγωγή σκληρού σίτου συμπληρώνει την εξαγωγή του σιμιγδαλιού από σκληρό σίτο προς τις τρίτες χώρες ή συμψηφίζεται με την επανεξαγωγή προς άλλα κράτη μέλη, όχι όμως και τα δύο συγχρόνως, ειδάλλως, όπως ορθώς υπογραμμίζει η Επιτροπή με την έκτη αιτιολογική σκέψη της προσβαλλόμενης αποφάσεως, « οι επιχειρήσεις θα απαλλάσσονταν από την καταβολή αυτών των (νομισματικών εξισωτικών) ποσών επί των εξαγωγών τόσο για το σκληρό σίτο που εισήχθη και επανεξήχθη (προς άλλο κράτος

9 — Baumann Ursula: « Le régime douanier de perfectionnement actif », *Revue du Marché commun*, αριθ. 280, 1984, σ. 406 και επ.

μέλος) όσο και για τα παράγωγα προϊόντα που εξήχθησαν (προς τρίτη χώρα) », τα οποία παρήχθησαν, καταρχήν, από τον ίδιο εισαχθέντα σκληρό σίτο.

Προσθέτω ότι το επιχείρημα που οι προσφεύγουσες εταιρίες αντλούν από την τροποποίηση του άρθρου 20 του κανονισμού 1371/81 [10] δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

Όπως απέδειξε κατά τρόπο πειστικό η Επιτροπή με την ανταπάντησή της, η τροποποίηση αυτή, καθώς και ορισμένες απόψεις εμπειρογνωμόνων, μελών της επιτροπής τελωνειακών καθεστώτων τελειοποιήσεως, δεν επιτρέπουν το συμπέρασμα ότι το άρθρο 20, πριν ή μετά την τροποποίησή του, είχε εφαρμογή σε πράξεις όπως εκείνες για τις οποίες γίνεται λόγος στις παρούσες υποθέσεις.

Από όλες αυτές τις σκέψεις συμπεραίνω ότι τα ΝΕΠ οφείλονταν πράγματι και ότι είναι απίθανο να το αγνοούσαν εταιρίες τόσο ειδικευμένες όσο οι προσφεύγουσες. Παραμένει το ζήτημα αν η Επιτροπή, αποφαινόμενη βάσει του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79, ορθώς αρνήθηκε εν προκειμένω να αναγνωρίσει στις προσφεύγουσες το ευεργέτημα της επιείκειας.

II — Η εφαρμογή του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79

1. Κατά την προφορική διαδικασία, οι προσφεύγουσες εταιρίες παραιτήθηκαν από το επιχείρημά τους με το οποίο επικαλέστηκαν την ύπαρξη « κοινοτικού δικαιώματος των επιχειρήσεων να απαλλάσσονται από την καταβολή των νομισματικών εξισωτικών ποσών ».

Πάντως, δεν νομίζω ότι παραιτήθηκαν επίσης από το άλλο επιχείρημά τους, ότι δηλαδή η αρχικά ληφθείσα απόφαση των τελωνειακών αρχών κράτους μέλους να εφαρμόσουν το άρθρο 20 του κανονισμού 1371/81 έπρεπε να θεωρηθεί ως εμπίπτουσα στις ειδικές συνθήκες κατά την έννοια του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79 (έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση, σ. 1306, υπό α), παράγραφος 5).

Η ερμηνεία αυτή δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να γίνει δεκτή.

Όπως παρατήρησε η Επιτροπή, το άρθρο 2 του κανονισμού 1697/79 του Συμβουλίου, περί της εκ των υστέρων εισπράξεως εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών [11], επιβάλλει στις αρχές των κρατών μελών τη ρητή *υποχρέωση να εισπράττουν τα ποσά* τα οποία, εσφαλμένως, δεν απαιτήθηκαν κατά την εισαγωγή ή την εξαγωγή.

Πάντως, το άρθρο 5, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού ορίζει ότι « οι αρμόδιες αρχές δύνανται να μην προβαίνουν σε ενέργειες εισπράξεως " εκ των υστέρων " ποσού εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών που δεν καταβλήθηκε συνεπεία λάθους αυτών των ιδίων των αρμόδιων αρχών που λογικά δεν ηδύνατο να ανακαλυφθεί από τον φορολογούμενο ο οποίος, από μέρους του, ενήργησε καλοπίστως... »

Με απόφαση που κοινοποιήθηκε στην Ιταλία στις 6 Φεβρουαρίου 1984, η Επιτροπή έκρινε ότι, στην προκειμένη περίπτωση, δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις που θεσπίζονται με την προαναφερόμενη διάταξη και ότι, επομένως, ήταν αδικαιολόγητη η μη είσπραξη εκ των υστέρων των νομισματικών εξισωτικών ποσών.

Οι προσφεύγουσες είχαν τη δυνατότητα να προσβάλουν την απόφαση αυτή εντός προθεσμίας τριών μηνών, που άρχισε να τρέχει από την ημέρα που έλαβαν γνώση της απόφασης αυτής. Όμως, δεν έκαναν χρήση του δικαιώματος αυτού.

Από τα προηγούμενα μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι *η περίπτωση εισπράξεως εκ των υστέρων* φορολογικής επιβαρύνσεως που δεν είχε εισπραχθεί λόγω σφάλματος της διοίκησης ρυθμίζεται πλήρως από το άρθρο 5,

10 — Κανονισμός (ΕΟΚ) 2883/83 της Επιτροπής, της 14ης Οκτωβρίου 1983, για δεύτερη τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1371/81 περί λεπτομερειών διοικητικής εφαρμογής των νομισματικών εξισωτικών ποσών (ΕΕ L 283, σ. 14).

11 — ΕΕ ειδ. έκδ. 02/007, σ. 254.

παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79, *και ότι, ελλείψει πρόσθετων στοιχείων*, η μη είσπραξη δεν μπορεί να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79, το οποίο αφορά, όπως έκρινε το Δικαστήριο, « τις καταστάσεις που είναι διαφορετικές από εκείνες οι οποίες διαπιστώνονταν συνηθέστερα στην πράξη ».

2. Επομένως, απομένει να εξετάσω αν το σφάλμα της τελωνειακής διοικήσεως της Νεάπολης συνιστά, παρ' όλα αυτά, ειδική συνθήκη κατά την έννοια του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79, διότι επαναλήφθηκε πλειστάκις, διότι διαπράχθηκε επίσης, κατά την ίδια περίοδο, από τις βρετανικές και γαλλικές τελωνειακές αρχές και διότι ακόμη και ορισμένοι εμπειρογνώμονες (ίσως οι εμπειρογνώμονες του Ηνωμένου Βασιλείου και της Γαλλίας;) που μετείχαν στην επιτροπή τελωνειακών καθεστώτων τελειοποιήσεως φαίνεται ότι είχαν συγκεχυμένες αντιλήψεις σχετικά (βλέπε στοιχείο G των συνοπτικών πρακτικών της συνεδρίασης της Επιτροπής αυτής, της 3ης Νοεμβρίου 1982, που προσκόμισε η Επιτροπή, το οποίο πάντως αντισταθμίζεται από το στοιχείο C των ίδιων πρακτικών).

Στηριζόμενες στα στοιχεία αυτά οι προσφεύγουσες υποστήριξαν πράγματι ότι η στάση που τήρησαν οι τελωνειακές αρχές της Νεάπολης « ήταν σύμφωνη με την κρατούσα τότε πρακτική των τελωνειακών διοικήσεων των κρατών μελών » (υπόμνημα απαντήσεως, σ. 7).

Το συμπέρασμα αυτό είναι προφανώς υπερβολικό. Η κρατούσα πρακτική ήταν αναμφισβήτητα η ακριβώς αντίθετη.

Εξάλλου, για να εκτιμηθεί η βαρύτητα που πρέπει να δοθεί στο επιχείρημα αυτό, νομίζω ότι είναι απαραίτητο να ανατοποθετηθεί το άρθρο 13 στο πλαίσιό του και να υπομνησθεί ο τρόπος με τον οποίο η διάταξη αυτή εφαρμόστηκε μέχρι τώρα.

Το ίδιο το Δικαστήριο αποφάνθηκε τρεις φορές επί προσφυγών ακυρώσεως αποφάσεων που έλαβε η Επιτροπή βάσει του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79 [12].

Μόνο στην υπόθεση 160/84 (Ορυζόμυλοι κατά Επιτροπής) επρόκειτο για πλάνη της διοίκησης η οποία, κυρίως λόγω της απειρίας ενός υπαλλήλου που είχε διοριστεί προσφάτως, δεν ήταν σε θέση να εξηγήσει στις προσφεύγουσες εταιρίες τη διαφορά μεταξύ ενός απλού πιστοποιητικού εισαγωγής και ενός πιστοποιητικού με προκαθορισμό της εισφοράς: το Δικαστήριο έκρινε ότι αυτή η ανεπάρκεια των αρχών αποτελούσε μέρος ενός συνόλου πραγματικών περιστατικών όλως εξαιρετικών, που συνιστούσαν « ειδικές συνθήκες » κατά την έννοια του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79 (βλέπε σκέψεις 15 και 16).

Εξάλλου, στις προτάσεις μου στην εν λόγω υπόθεση (σ. 18), παρέθεσα τρεις αποφάσεις με τις οποίες η Επιτροπή είχε δεχτεί την ανεπάρκεια της διοίκησης για να δικαιολογήσει το ευεργέτημα της ρήτρας επιεικείας. Στην πρώτη περίπτωση (απόφαση της 27ης Ιουλίου 1981, REM, 7/81) η Επιτροπή προσήψε στη διοίκηση ότι δεν είχε επιστήσει την προσοχή του ιδιώτη σε ένα μέτρο διοικητικής πρόνοιας που έπρεπε να λάβει προκειμένου να απαλλαγεί από τις φορολογικές επιβαρύνσεις για την πράξη που είχε την πρόθεση να πραγματοποιήσει. Στις δύο άλλες περιπτώσεις (απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 1982, REM, 12/82, και απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 1984, REM, 23/84) η Επιτροπή θεώρησε ως « ειδική περίσταση » το γεγονός ότι εσφαλμένα πληροφοριακά στοιχεία που δόθηκαν από το τελωνείο οδήγησαν έναν ιδιώτη στη μη εκπλήρωση διατυπώσεως στην οποία θα μπορούσε εύκολα να προβεί αν είχε ενημερωθεί σωστά.

12 — Απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 1983, υπόθεση 283/82, Papierfabrik Schoellershammer κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 4219· απόφαση της 13ης Νοεμβρίου 1984, συνεκδικασθείσες υποθέσεις 98 και 230/83, Van Gend και Loos κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 3763· απόφαση της 15ης Μαΐου 1986, υπόθεση 160/84, Ορυζόμυλοι κατά Επιτροπής, Συλλογή σ. 1633.

Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, το σφάλμα της διοίκησης είχε αρνητικές συνέπειες για τους ενδιαφερομένους υπό την έννοια ότι δεν μπόρεσαν να επικαλεστούν δικαιώματα, που συνιστούσαν οικονομικά ή εμπορικά πλεονεκτήματα γι' αυτούς, τα οποία θα μπορούσαν νομίμως να επικαλεστούν αν τα πληροφοριακά στοιχεία που είχαν συγκεντρώσει ήταν σωστά. Επομένως, στο λάθος της διοίκησης οφειλόταν η λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση που θα έπρεπε να εφαρμοστεί στην περίπτωσή τους κατ' αυστηρή ερμηνεία του δικαίου. Όμως, για λόγους επιείκειας, έτυχαν τελικά της ευνοϊκότερης μεταχειρίσεως που θα εδικαιούντο αν δεν είχαν παραπλανηθεί σχετικά με την οδό που έπρεπε να ακολουθήσουν.

Στην παρούσα περίπτωση αντιθέτως, οι προσφεύγουσες εταιρίες δεν στερήθηκαν του ευεργετήματος της ευνοϊκότερης μεταχειρίσεως που θα εδικαιούντο, από το γεγονός ότι δεν συνέτρεχαν στην περίπτωσή τους ορισμένες προϋποθέσεις ή ότι δεν συμπλήρωσαν ορισμένες διατυπώσεις κατόπιν εσφαλμένης πληροφορήσεώς τους από τις ιταλικές τελωνειακές αρχές. Οι εταιρίες περιορίστηκαν στο να καταστήσουν γνωστή την πρόθεσή τους να εξαγάγουν προς άλλα κράτη μέλη το σκληρό σίτο που είχαν εισαγάγει από τρίτες χώρες, και εφαρμόζοντας στις πράξεις αυτές την κοινοτική κανονιστική ρύθμιση οι ιταλικές αρχές έσφαλλαν όσον αφορά την εκτίμηση των περιστατικών και την ερμηνεία των οικείων διατάξεων. Όταν αντιλήφθηκαν το σφάλμα τους, αναθεώρησαν την άποψή τους και, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση των πραγματοποιηθεισών πράξεων, εφάρμοσαν στις προσφεύγουσες τη μόνη κατά νόμο δυνατή τελωνειακή μεταχείριση.

Σημειώνω επίσης ότι οι προσφεύγουσες εταιρίες δεν απέδειξαν, ούτε καν προσπάθησαν να αποδείξουν, ότι δεν θα προέβαιναν στην εξαγωγή του σκληρού σίτου προς το Βέλγιο και τη Γαλλία αν γνώριζαν ότι τα ΝΕΠ είχαν εφαρμογή στις πράξεις αυτές.

Εξάλλου, ο ισχυρισμός αυτός θα ήταν επισφαλής. Πράγματι, στην περίπτωση αυτή θα είχαν δεχθεί ότι προσπάθησαν να αποφύγουν την εφαρμογή των κοινών διατάξεων που, όσον αφορά την Ιταλία, προβλέπουν ακριβώς την καταβολή των ΝΕΠ κατά την εξαγωγή των αγροτικών προϊόντων.

Θα επιθυμούσα επίσης να αναφερθώ εν συντομία στο επιχείρημα ότι οι προσφεύγουσες εταιρίες υπέστησαν *δυσμενή διάκριση* σε σχέση με άλλες επιχειρήσεις, ιδίως γαλλικές και βρετανικές, στις οποίες οι αντίστοιχες εθνικές αρχές επέτρεψαν να πραγματοποιήσουν παρόμοιες πράξεις χωρίς εντούτοις να τις υποχρεώσουν στην καταβολή των ΝΕΠ. Σχετικά, έχω τη γνώμη ότι δεν μπορεί να υπάρξει δυσμενής διάκριση παρά μόνο όταν η ίδια διάταξη ερμηνεύεται κατά διαφορετικό τρόπο από μία και μόνο αρχή, και όχι όταν η ερμηνεία αυτή γίνεται από δύο διαφορετικές αρχές, όπως συμβαίνει εν προκειμένω.

Η εσφαλμένη ερμηνεία που δόθηκε από ορισμένες βρετανικές και γαλλικές αρχές δεν μπορεί να αντιταχθεί στην Επιτροπή, δεδομένου μάλιστα ότι η Επιτροπή, αφού έλαβε γνώση των πράξεων που επέτρεψαν τα εν λόγω κράτη μέλη, ζήτησε να τεθούν στη διάθεσή της οι αντίστοιχοι ίδιοι πόροι και, όταν το αίτημά της αυτό δεν ικανοποιήθηκε, κίνησε κατά των κρατών αυτών τη διαδικασία του άρθρου 169.

Επ' αυτού θα ήθελα να υπενθυμίσω την απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 1982 (υπόθεση 5/82, Hauptzollamt Krefeld κατά Maizena, Συλλογή 1982, σ. 4601) με την οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι « η πρακτική ενός κράτους μέλους που αντιβαίνει προς το κοινοτικό δίκαιο δεν δύναται ποτέ να δημιουργήσει νομικές καταστάσεις που να προστατεύονται από το κοινοτικό δίκαιο, ακόμη και στην περί-

πτωση κατά την οποία η Επιτροπή παρέλειψε να λάβει τα αναγκαία μέτρα για να υποχρεώσει το κράτος αυτό να εφαρμόσει ορθώς τους κοινοτικούς κανονισμούς » (σκέψη 22).

Τέλος, κατά την προφορική διαδικασία οι προσφεύγουσες εταιρίες προέβαλαν ένα νέο επιχείρημα προς στήριξη της προσφυγής τους. Παρατήρησαν ότι στην περίπτωση εξαγωγής προς χώρα η οποία εφαρμόζει επίσης αρνητικά ΝΕΠ συνηθίζεται ο εισαγωγέας να αποδίδει στον εξαγωγέα το ποσό των ΝΕΠ που εισέπραξε.

Αν ληφθεί υπόψη ο διαδραμών χρόνος, οι προσφεύγουσες δεν μπορούν πλέον να ζητήσουν την καταβολή των εν λόγω ποσών. Έτσι, υποστηρίζουν ότι η ζημία που θα υποστούν πρέπει να θεωρηθεί ως ειδική συνθήκη κατά την έννοια του άρθρου 13.

Επ' αυτού, επιβάλλονται τρεις παρατηρήσεις:

Πρώτον, είναι απαράδεκτο οι διάδικοι να προβάλουν για πρώτη φορά στο στάδιο της προφορικής διαδικασίας ένα εντελώς νέο επιχείρημα σε σχέση με το οποίο ο αντίδικος δεν είχε τη δυνατότητα να προετοιμάσει την άμυνά του. Επομένως, θεωρώ ότι το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

Δεύτερον, θεωρώ ότι, όταν το Δικαστήριο καλείται να αποφανθεί επί της εφαρμογής μιας διατάξεως κοινοτικού δικαίου, δεν χρειάζεται να λάβει υπόψη τις συμφωνίες που μπορεί ενδεχομένως να υπάρχουν μεταξύ των επιχειρηματιών των διαφόρων κρατών μελών.

Τέλος, το στοιχείο που επικαλούνται οι προσφεύγουσες, δηλαδή η χορήγηση εξισωτικών ποσών από τη χώρα εισαγωγής, ελάχιστα συναντάται στην υπό εξέταση περίπτωση. Πράγματι, καθ' όλη την περίοδο κατά την οποία πραγματοποιήθηκαν οι εν λόγω εξαγωγές, δηλαδή μεταξύ της 5ης Οκτωβρίου 1981 και της 8ης Ιουνίου 1982, τα αρνητικά ΝΕΠ εφαρμόστηκαν στη Γαλλία μόνο για 22 ημέρες (από 14 Απριλίου μέχρι 5 Μαΐου 1982). Όσον αφορά το Βέλγιο, τα αρνητικά ΝΕΠ θεσπίστηκαν μόλις στις 22 Φεβρουαρίου 1982.

Συνοψίζοντας, έχω επομένως τη γνώμη ότι, σε περίπτωση που ζητείται η εφαρμογή του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79, προέχει να τεθούν καταρχάς τα ακόλουθα ερωτήματα:

Τι θα συνέβαινε αν δεν είχαν συντρέξει τα περιστατικά των οποίων γίνεται επίκληση; Μήπως ο προσφεύγων θα ετύγχανε ευνοϊκότερης μεταχειρίσεως από αυτή που υπέστη ή κινδυνεύει να υποστεί; Αν ληφθούν υπόψη όλα τα περιστατικά της υπόθεσης, θα ήταν άδικο να στερηθεί της ευνοϊκότερης αυτής μεταχειρίσεως;

Επειδή στις προκείμενες υποθέσεις η απάντηση στα ερωτήματα αυτά δεν μπορεί παρά να είναι αρνητική και επειδή, επιπλέον, οι προσφεύγουσες εταιρίες δεν απέδειξαν ότι δεν θα πραγματοποιούσαν τις εν λόγω εξαγωγές αν οι τελωνειακές αρχές τους είχαν επισημάνει ότι έπρεπε να εισπραχθούν τα ΝΕΠ, καταλήγω στη διαπίστωση ότι δεν συντρέχουν εν προκειμένω ειδικές συνθήκες κατά την έννοια του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79.

Επομένως δεν χρειάζεται να εξεταστεί αν οι εν λόγω επιχειρήσεις επέδειξαν αμέλεια ή αν επιχείρησαν δόλιες πράξεις, πράγμα που, κατά το άρθρο 13, θα απέκλειε κάθε διαγραφή χρέους.

Πάντως, οφείλω να σημειώσω ακόμη ότι η αιτιολογία της απόφασης της Επιτροπής δεν είναι απολύτως ικανοποιητική.

Η Επιτροπή εξηγεί κυρίως το λόγο για τον οποίο τα ΝΕΠ έπρεπε να εφαρμοστούν στις εν λόγω πράξεις και διαπιστώνει ότι η είσπραξη αυτή δεν κατέστη δυνατή λόγω σφάλματος. Πάντως, δεν αποφαίνεται σαφώς επί του ζητήματος γιατί το σφάλμα αυτό δεν μπορεί να αποτελεί μία από τις « ειδικές συνθήκες ».

Επιπλέον δε, διαπιστώνει η Επιτροπή με την πέμπτη αιτιολογική σκέψη, οι δύο επιχειρήσεις είναι ειδικευμένες στο διεθνές εμπόριο σιτηρών και των προϊόντων που προέρχονται από τη μεταποίησή τους, ιδίως στο πλαίσιο του καθεστώτος ενεργητικής τελειοποιήσεως, και επομένως δεν μπορούσαν να αγνοούν τις διατάξεις της ισχύουσας κανονιστικής ρυθμίσεως στον τομέα αυτό. Από τις γραπτές παρατηρήσεις της Επιτροπής (βλέπε υπόμνημα αντικρούσεως, σ. 9) φαίνεται να προκύπτει ότι η Επιτροπή διέβλεψε στην κατάσταση αυτή πραγμάτων « αμέλεια » εκ μέρους των προσφευγουσών εταιριών, πράγμα που θα εμπόδιζε τη διαγραφή των ΝΕΠ για λόγους επιείκειας.

Κατά τη γνώμη μου, το γεγονός ότι οι προσφεύγουσες δεν μπορούσαν να αγνοούν ποιο ήταν το εφαρμοστέο εν προκειμένω δίκαιο επιρρωνύει μάλλον την άποψη ότι δεν συνέτρεχαν ειδικές συνθήκες.

Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή, με την αιτιολογία της απόφασης, όφειλε να παράσχει σαφέστερες εξηγήσεις επί του ζητήματος αυτού και να εξακριβώσει καταρχάς, όπως η ίδια υπογραμμίζει με την ανταπάντησή της (σ. 8), αν συνέτρεχαν ή όχι λόγοι επιείκειας, δηλαδή ειδικές συνθήκες.

Πράγματι, δυσκολεύομαι να δεχτώ ότι οι λόγοι που συνηγορούν υπέρ της εφαρμογής των ΝΕΠ στην επίδικη πράξη μπορούν να αποκλείσουν εκ των προτέρων κάθε λόγο επιείκειας. Η ρήτρα του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79 δεν έχει ακριβώς ως σκοπό να επιτρέπει, εφόσον συντρέχουν περιστάσεις που δεν έχουν προβλεφθεί, την απόδοση ή τη διαγραφή χρέους εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών που οφείλονται κανονικά; Επομένως η ρήτρα αυτή παρέχει εξ ορισμού ένα « ευεργέτημα », το οποίο ο ωφελούμενος, καταρχήν, δεν δικαιούται.

Θεωρούμενο υπό την έποψη αυτή, το επιχείρημα της Επιτροπής ότι « η μη εφαρμογή των ΝΕΠ στην κατάσταση της προσφεύγουσας θα ισοδυναμούσε με χορήγηση στην τελευταία ενός ευεργετήματος που στερείται κάθε αντικειμενικής δικαιολογίας » (ανταπάντηση, σ. 8· βλέπε επίσης την τελευταία φράση της πέμπτης αιτιολογικής σκέψης της απόφασης της 22ας Μαρτίου 1985) μπορεί να χρησιμοποιηθεί επιβοηθητικά για να αποδειχθεί ότι τα ΝΕΠ οφείλονται καταρχήν, όχι όμως για να αποκλειστεί εκ των προτέρων η ύπαρξη « ειδικών συνθηκών » κατά την έννοια του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79. Θα έπρεπε δηλαδή η πέμπτη αιτιολογική σκέψη να ερμηνευτεί ευρύτατα και να διακριβωθεί τι ακριβώς υπονοείται, προκειμένου να γίνει δεκτό ότι σ' αυτή αποδεικνύεται ότι δεν υπάρχει λόγος επιείκειας.

Οπωσδήποτε, και γνωρίζοντας καλώς ότι το Δικαστήριο μπορεί αυτεπαγγέλτως να εξετάσει αν πληρούται η υποχρέωση αιτιολογίας [13], δεν θα προτείνω στο Δικαστήριο να ακυρώσει την απόφαση της Επιτροπής λόγω ανεπαρκούς αιτιολογίας, διότι είμαι πεπεισμένος ότι βάσει πληρέστερης αιτιολογίας η Επιτροπή δεν μπορούσε παρά να λάβει απόφαση που θα είχε το ίδιο περιεχόμενο, δηλαδή την απόρριψη της αίτησης περί διαγραφής χρέους νομισματικών εξισωτικών ποσών.

Συμπέρασμα

Βάσει των προηγούμενων σκέψεων προτείνω στο Δικαστήριο να απορρίψει την προσφυγή και να καταδικάσει τις προσφεύγουσες εταιρίες στα δικαστικά έξοδα.

13 — Βλέπε σχετικά την απόφαση της 1ης Ιουλίου 1986, υπόθεση 185/85, Usinor κατά Επιτροπής, Συλλογή σ. 2079, ιδίως σκέψεις 19 και 23.